

Caja de resistencia

Direcció i guió: Alejandro Alvarado, Concha Barquero **País:** Espanya **Durada:** 98 min
Any: 2024 **Gènere:** Documental experimental **Interpretació:** Documental **Música:** Paloma Peñarrubia **Fotografia:** Raquel Fernández Nuñez **Distribuïdora:** Azhar Media **Estrena a Espanya:** 11/09/2025

No recomanada per a menors de 12 anys

Versió original en espanyol i portuguès

SINOPSI

Després de la seva mort, Fernando Ruiz Vergara va deixar desenes d'esbossos de pel·lícules que mai no va poder realitzar. El cineasta andalús només havia dirigit un documental, *Rocío*, punyent i fascinant, maleït després de la censura judicial els primers anys de la democràcia a Espanya. Des de llavors, els seus projectes van romandre latents en la imaginació i en el disseny. A **Caja de resistencia** es fabula amb aquells projectes somiats per portar-los al cinema des del present, com un gest de resistència. (FilmAffinity)

CRÍTICA

Un cine(asta) desenterrat

Aquesta **Caja de resistencia** està fent duet amb la seva predecessora *Descartes* (2021), **una de les pel·lícules més importants del nostre cinema recent**. Ho és en la mesura que desenterra i reconstrueix la memòria i l'obra d'un **cineasta censurat, exiliat i oblidat**, el sevillà **Fernando Ruiz Vergara** (1942-2011), a través del seu propi llegat, un llegat inconclús que aquí es materialitza i reformula a la llum del present i la mirada creativa que els malaguenys i també docents **Alejandro Alvarado** i **Concha Barquero** (*Pepe el andaluz*) projecten sobre ell.

La de Ruiz Vergara és la història de l'únic cineasta espanyol que encara està censurat després de la Transició des que els tribunals **prohibissin el 1984 la circulació del seu documental Rocío** (1981), crònica detallada amb noms i cognoms dels assassinats comesos per veïns d'**Almonte** després de la revolta franquista. La història d'un proscrit que se'n va anar a **Portugal sense poder materialitzar ja cap dels seus molts projectes** cinematogràfics i audiovisuals, que van quedar esbossats en el paper, rebutjats pels comitès d'ajudes o en arxius recuperats que ara són la base per a la reconstrucció i la restitució del seu **impuls utòpic, insubmís, polític i crític**.

Caja de resistencia desempolsa de manera prodigiosa i sense indici de nostàlgia aquests **documents, guions, diaris, apunts, notes o testimonis** del mateix Ruiz Vergara per treballar-hi en una dimensió arqueològica, experimental, sonora i espectral, fent dialogar el passat i el present en un palimpsest viu que ens porta, a través d'un lleu fil narratiu, de **La Revolució dels Clavells** i la immediata decepció dels seus artífexs i ideòlegs, a les **mines de wolfram de Panasqueira** on les condicions de treball transmuten en un viatge al·lucinat i *animat* pels seus budells subterranis per reaparèixer de nou entre els estrats de les **fosses comunes** on avui es descobreixen les restes anònimes dels afusellats de la **Guerra Civil**.

Entremig, altres projectes esbossats i *prestats* (per al **primer andalucisme** o el film *Las dos orillas*, de Juan Sebastián Bollaín), o el retrat fragmentari del cineasta en el seu desigual combat mediàtic o els seus últims dies de malaltia davant la certesa de la mort, dibuixen un recorregut meàndric per la història recent d'Espanya i Portugal com a reflex de **l'ocàs de les utopies socials i polítiques davant el triomf aclaparador de les dinàmiques del capitalisme**. A les antípodes del film-homenatge per a un *Imprescindible* qualsevol, aquest assaig documental assumeix la resistència, la paraula lúcida, la matèria fílmica, l'afany tecnològic i l'ètica del treball de Ruiz Vergara com a far per a una **nova forma cinematogràfica** que és alhora tan fidel al seu origen com a deliberadament **lliure, reflexiva i igualment combativa** respecte a les imatges i discursos del present.

Manuel J. Lombardo - diariodesevilla.es